

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi hoitotakuusta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelelee hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan, että seitsemän vuorokauden hoitoon pääsyn enimmäisajasta (voimaan 1.11.2024) kiireettömässä perusterveydenhuollon sairaanhoidossa luovutaan, ja hoitoon pääsyn enimmäisajaksi toistaiseksi voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään 14 vuorokautta 1.9.2023 voimaan tulevaa väliaikaista lainsäädäntöä vastaavasti. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2023 budjettilakina.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Hoitoon pääsyä koskeva sääntely muuttuu 1.9.2023 lähtien siten, että lääketieteellisesti tarpeelliseksi todetun perusterveydenhuollon kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan (ns. hoitotakuu). Ennen lakimuutosta hoitotakuu on kolme kuukautta. 1.11.2024 lähtien perusterveydenhuollon kiireettömän sairaanhoidon hoitoon pääsyn enimmäisaika tiukentuu seitsemään vuorokauteen.

Sääntely koskee hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla oleva perusterveydenhuoltoa, Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulla olevaa ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön pääosin tuottamaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa, sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämää perusterveydenhuoltotasoista vankiterveydenhuoltoa.

Suun terveydenhuollossa hoitotakuu tiukkenee 1.9.2023 lähtien kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen ja 1.11.2024 lähtien kolmeen kuukauteen.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaan henkilöstöpulan johdosta pidetään voimassa 1.9.2023 voimaan tuleva 14 vuorokauden hoitotakuu. Suun terveydenhuollon hoitotakuuseen ei tehdä muutoksia (1.9.2023 alkaen hoitotakuu on 4 kk ja 1.11.2024 alkaen 3 kk). Hallitusohjelmassa linjataan myös julkisen talouden tasapainottamisesta.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on turvata julkisessa terveydenhuollossa kiireettömään hoitoon pääsy kohtuullisessa ajassa kuitenkin siten, että sääntely tukee paremmin hyvinvointialueiden, YTHS:n ja Vankiterveydenhuollon yksikön mahdollisuuksia antaa palvelut laissa säädetyssä enimmäisajassa henkilöstövaje ja muut palvelujärjestelmän kantokykyyn ja toimivuuteen liittyvät seikat huomioon ottaen.

Esityksen taustalla on lisäksi tarve tasapainottaa julkista taloutta, ja esitys on yksi toimenpide tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Liitteet:

[HE hoitotakuu 14 päivää luonnos 23.8.2023.pdf](#) -

Lausunnonantajan lausunto

Onko vastaaja

- Hyvinvointialue (ml. Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä)
- Valtion viranomainen
- Ammattijärjestö
- Muu järjestö
- Joku muu

Kannatatteko hoitoon pääsyn 7 vuorokauden enimmäisajasta luopumista ja 14 vuorokauden säätämistä pysyväksi hoitoon pääsyn enimmäisajaksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

- Kyllä
- Ei

Seuraavat kolme (3) kysymystä vain hyvinvointialuille, Helsingin kaupungille, YTHS:lle ja Vankiterveydenhuollon yksikölle:

Mitä toimia alueellanne/toiminnassanne on tehty ja ollaan tekemässä 14 vuorokauden hoitotakuuseen pääsemiseksi?

Mitä haasteita alueellanne on tiukentuvan hoitotakuusääntelyn noudattamisessa?

Miten arvioitte tilanteen kehittyvän?

Voitte kirjoittaa lausuntonne muilta osin tähän kenttään:

Avovastaus

SOSTE kannatti marraskuussa 2022 säädettyä hoitotakuun tiukentamista ja piti sitä sairastavien kannalta yhtenä keskeisimmistä hallituskauden aikana toteutetuista parannuksista. SOSTE näkee, että hoitotakuun tiukentamisesta tulee edelleen pitää kiinni.

Säädettäessä portaittain ensin 14 vuorokauden ja sitten 7 vuorokauden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuusta tavoitteena on ollut vahvistaa terveystuollon peruspalveluja ja parantaa palvelujen saatavuutta sote-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Nopealla palveluihin pääsyllä voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja pitkittymistä ja esimerkiksi päivystysten turhaa ruuhkautumista. Tätä tulee edelleen määrätietoisesti tavoitella palvelujärjestelmää ja toimintatapoja kehittämällä, vaikka henkilöstön saatavuuteen, toimintaympäristön muutokseen ja hoito-, palvelu- ja kuntoutusvelkaan liittyy haasteita.

7 vuorokauden hoitotakuusta luopuminen hankaloittaisi varsinkin monien heikommassa asemassa olevien, julkisia terveydenhuoltopalveluja käyttävien ihmisten tilannetta. Lakiesityksen perustelumuiustiossa tällaisina ryhminä mainitaan mm. eläkeläiset, työttömät ja mielenterveys- ja päihdepotilaat.

SOSTEn kyselyissä monet järjestövastaajat ovat nimenneet nopean pääsyn perusterveydenhuollon palveluihin tärkeimmäksi sosiaali- ja terveyspalveluksi heidän edustamiensa kohderyhmien kannalta. Potilaan oikeuksien toteutumisen kannalta nopea hoitoon pääsy on tärkeää.

SOSTE muistuttaa, että hoitoon pääsyn parantamisen rinnalla on tärkeää siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden painopistettä hallitusohjelmakirjausten mukaisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Tämä lisää pitkällä tähtäimellä ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ja vähentää siten painetta hoitotakuun mukaisten vastaanottoaikojen kasvavaan tarpeeseen. Painopisteen siirtoon on myös varattava riittävät resurssit.

SOSTE muistuttaa myös, että hyvän hallinnon perusteiden mukaisesti lainvalmistelun tulee olla johdonmukaista ja asiakaslähtöistä. Hoitotakuun tiukentaminen vastaa asiakkaiden tarpeisiin parantamalla mahdollisuuksia päästä hoitoon kohtuullisessa ajassa.